

Πέρδικες ατούφεκιστες. 2) Ἐκεῖνος καθ' ὃν δὲν ρίπτονται πυροβολισμοὶ Πελοπν. (Μάν.): Τρέβα ατούφεκιστη (προσωρινή ἀνακωχή μεταξύ ἐμπολέμων οἰκογενειῶν καθ' ἣν ἀναστέλλεται πᾶς πυροβολισμὸς κατὰ διερχομένου μέλους ἐχθρικής οἰκογενείας).

ατούφεκος ἐπίθ. Λεξ. Πρω. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ οὐσ. τουφέκι.

Ὁ ἄνευ τουφεκίου, ἀοπλος ἔνθ' ἄν.: Τί γὰρ σὲ κάμω ατούφεκο; Λεξ. Δημητρ.

ατόφρυα ἐπίρρ. Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ατόφρυος.

1) Ὁμοίως, ἀπαράλλάκτως: Περπατάει ατόφρυα σὰν τὸν πατέρα του. Συνών. ἀπαράλλαχτα, ὁμοία. 2) Ἀκάμπτως: Περπατάει ατόφρυα. 3) Μεταφ. εἰλικρινῶς: Σοῦ μιλάει πάντα ατόφρυα.

ατόφρυος ἐπίθ. ατόφρυος Κάρπ. αὐτόχθνος Κάρπ. αὐτόχγος Κάρπ. ατόφρυος σύνηθ. ατόφρυος βόρ. ιδιῶμ. ατόφρυος Μακεδ. (Μελέν.) ατόφρυος Μακεδ. (Βελβ.)

Ἐκ τοῦ μεσν. ἐπιθ. αὐτόφρυος, ὃ ἐκ τοῦ ἀρχ. αὐτοφρύης.

1) Φυσικός, γνήσιος, πραγματικὸς σύνηθ.: Ἀτόφρυο ἀσήμι-μάλαμα-χρυσάφι κττ. Ἀτόφρυος Βούργαρος. Συννάδα ατόφρυα. || Φρ. Διάβολος ατόφρυος (ἐπὶ ἀνθρώπου πανουργοτάτου). β) Πληθ. ατόφρυα οὐσ., ἐγγάρακτοι παραστάσεις εἰς τὰς ράβδους τῶν ποιμένων καὶ τὰς ρόκας τῶν γυναικῶν Ἡπ. 2) Ὁ ἴδιος, αὐτὸς οὗτος πολλαχ.: Ὁ δεῖνα εἶναι ατόφρυος πατέρας (ὃ ἴδιος πατήρ του, ὁμοιότατος μὲ αὐτόν). Ἡ δεῖνα εἶναι ατόφρυα μητέρα. Εἶναι ατόφρυος ὁ πατέρας του. Εἶναι ατόφρυα ἡ μάνα της. Συνών. ἀπαράλλαχτος, ὁμοίος. β) Ὁ μὴ ὑποστάς οὐδεμίαν μεταβολήν, ἀναλλοίωτος, ὅπως ἦτο καὶ πρὶν πολλαχ.: Σταφίδα ατόφρυα. Ἀτόφρυο τὸν βγάλανε (ἐπὶ νεκροῦ μὴ διαλυθέντος). Βγάλαν τὰ τσαρούχια τοῦ πεθαμένου ἀπ' τὸν τάφο κ' ἦταν ατόφρυα πολλαχ. Ἡρθι ατόφρυος Μακεδ. (Σέρρ.) || Φρ. Πῆγες κ' ἦρθες ατόφρυος (μὲ κενὰς τὰς χεῖρας, ἀπρακτος) Πελοπν. (Λακων.) 3) Ὁλόκληρος, ἀκέραιος σύνηθ.: Μὴν κόψης τὸ ψωμί, δῶσε μού το ατόφρυο. Τὸ μέσα τοῦ καρυδίου βγαίνει ατόφρυο. Κολῶνα ατόφρυα. Ὁ στυλὸς εἶναι ἀπὸ ατόφρυο μάρμαρο σύνηθ. Πόρτα ἀπ' ατόφρυο ξύλο Πρωπ. (Ἀρτάκ.) Κατάρτια ατόφρυα μπρούτζινα ΑΚαρχαβίτσ. Λόγ. πλώρ. 48. β) Ὁ μὴ διηρημένος εἰς ἀνώγειον καὶ κατώγειον, ἐπὶ οἰκοδομῆς Ἡπ. (Δρόβιαν.) 4) Στερεός, ἐρριζωμένος Κάρπ. Πελοπν. (Βούρβουρ.)—Λεξ. Περιδ.: Ἀτόφρυα πέτρα Βούρβουρ. Συνών. ριζιμαῖός. 5) Ἀκαμπτὸς πολλαχ.: Περπατάει ατόφρυος Πελοπν. (Κλουτσηνοχ.) || Φρ. Ἐπισιν ἀπ' ἄν' μ' ατόφρυος (ἀκάμπτως, ἀλυγίστως) Μακεδ. (Ζουπάν.) Ἐρχιτι κατ' ἀπ' ἄν' μ' ατόφρυος Στερελλ. (Ἀρτοτ.) Συνών. μονοκόμματος. 6) Πολύσαρκος, παχὺς Ἡπ. (Ζαγόρ.) 7) Μεταφ. εὐθύς, εἰλικρινής Λεξ. Δημητρ.: Εἶναι ατόφρυος ἄνθρωπος.

Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Ἀτόφρυος Σταυρὸς καὶ ὡς τοπων. Μακεδ.

ατραγούδητα ἐπίρρ. Λεξ. Δημητρ. ατραγούδιστα ΓΨυχάρ. Ἀγνή* 88.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ατραγούδητος.

Χωρὶς τραγούδι, χωρὶς μουσικὴν ἔνθ' ἄν.: Ἡ Ἀγνή τοῦ εἶχε ἀραδιάσει τοὺς στίχους τοῦ ατραγούδιστα ΓΨυχάρ. ἔνθ' ἄν. || Παροιμ. Ἀτραγούδητα σ' ἀνηφόρι, τραγουδητὰ σὲ σάδι, πιλαλῶντας σὲ κατήφορο Λεξ. Δημητρ. Συνών. στοματικά.

ατραγούδητος ἐπίθ. σύνηθ. ατραγούδιστος σύνηθ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. τραγουδητός.

1) Ἐκεῖνος τὸν ὅποιον δὲν ατραγούδησαν, εἰς τὸν ὅποιον δὲν εἶπαν τραγούδια σύνηθ.: Γαμπρὸς ατραγούδιστος. Νύφη ατραγούδιστη. Γάμος ατραγούδιστος σύνηθ. || Γνωμ. Γλέντι ατραγούδητο δὲ λογιέται γλέντι Λεξ. Δημητρ. 2) Ἐκεῖνος τὸν ὅποιον δὲν δύναται τις νὰ τραγουδήσῃ, νὰ συνοδεύσῃ μὲ μουσικὸν μέλος πολλαχ.: Στίχοι ατραγούδιστοι.

ατράνετος ἐπίθ. Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *τρανετός < τρα-νύνω.

Ἐκεῖνος ποῦ δὲν ἐμεγάλωσεν, δὲν ἀπέκτησεν ἀνάστημα: Ἐπέμ'εν ατράνετον τὸ παιδί. Συνών. ατράνευτος, ατράνος.

ατράνευτος ἐπίθ. Λεξ. Ἐλευθερουδ. Πρω. Δημητρ. ατράνιφτος Μακεδ. (Κοζ. Νάουσ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *τρανευτός < τρανεύω.

Ἀτράνετος, ὃ ἰδ., ἔνθ' ἄν.: Ἀτράνετο δέντρο-μοσκάρι-σπαρτὸ κττ. Λεξ. Δημητρ. Ἀτράνετο παιδί Λεξ. Πρω. Ἀτράνιφτου κουρίτσ' Νάουσ.

ατρανος ἐπίθ. Πελοπν. (Καλάβρυτ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. τρανός.

Ἀτράνετος, ὃ ἰδ.: Τὸ κριθάρι εἶναι ατρανο. Τὰ μῆλα ἔγιναν ατρανα. Ἀτρανο σπυρί.

ατράνταχτα ἐπίρρ. κοιν. ατράνταγα πολλαχ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ατράνταχτος.

Ἀδιασείστως, ἀσαλεύτως κοιν.: Τὸ κάστρο στέκει ατράνταχτα. Αὐτὸς πιστεύει-ἐπιμένει 'ς τὴ γνώμη τοῦ ατράνταχτα σύνηθ. Ὁ βράχος στέκει ατράνταγα πολλαχ. Συνών. ἀσάλευτα, στερεά.

ατράνταχτος ἐπίθ. κοιν. ατράδαχτος πολλαχ. ἀδράδαχτος Νάξ. (Δαμαρ.) ατράνταχτους βόρ. ιδιῶμ. ατράδαχτους πολλαχ. βορ. ιδιῶμ. ατράνταγος σύνηθ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. τρανταχτός.

Α) Κυριολ. 1) Ἀδιασείστως, ἀκλόνητος κοιν.: Ἀτράνταχτο γεφύρι-θεμέλιο-κάστρο-σπίτι-χτήριο κττ. 2) Ὁ μὴ μετακινούμενος, ἀκίνητος πολλαχ.: Πέτρα ατράνταχτη. Βαρέλλι ατράνταχτο.

Β) Μεταφ. 1) Ὁ οὐχὶ εὐμετάβλητος, σταθερὸς πολλαχ.: Ἀτράνταχτος ἄνθρωπος. Ἀτράνταχτη γνώμη-πεποιθήσι-φιλία κττ. πολλαχ. β) Ἀμετάπειστος Μακεδ. 2) Πλούσιος Μακεδ. Πελοπν. (Κλουτσηνοχ.): Νοικοκύρις ατράνταγος Κλουτσηνοχ. Νοικοκυραῖοι ατράνταχοι Πελοπν. Ἀτράνταχτο σπίτι (οἰκογένεια πολὺ εὐπορος) Μακεδ. β) Μέγας, ἀνεξάντλητος, ἐπὶ περιουσίας σύνηθ.: Ἀτράνταχτη περιουσία-προῖκα κττ. Ἀτράνταχο βίος σύνηθ. Συνών. ἀμέτρητος I β, ἀπειρος (II). 3) Βαρύτιμος Κύθν. Πάρ.: Φορεῖ φόρεμα ατράνταχο Κύθν. Τὸ φόρεμά της εἶναι ατράνταχο Πάρ. 4) Ζωηρὸς σύνηθ.: Φρ. Γλέντι ατράνταχο. Συνών. φρ. γλέντι τρικούβεργο. 5) Δυνατός, σφοδρὸς πολλαχ.: Καβγᾶς ατράνταχτος. Θὰ ἔτρωγες ατράνταχο ξύλο ΓΣουρῆ Ρωμ. ἀριθμ. 61.

ατραντές ὁ, σύνηθ. τραντές Ἰμβρ.

Ἐκ τοῦ Γαλλ. *entre deux*.

Εἶδος στενῆς δαντέλλας τιθεμένης πρὸς διάκοσμον μεταξὺ δύο ραφῶν ὑφάσματος.

ατραπέζωτα ἐπίρρ. πολλαχ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ατραπέζωτος.

Χωρίς νὰ ἔχη τις τακτοποιήσει τὴν τράπεζαν πολλαχ.: ἔχω ἀκόμα ἀτραπέζωτα. Ἀντίθ. *τραπεζωμένα* (ιδ. *τραπεζώνω*.)

ἀτραπέζωτος ἐπίθ. σύννηθ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. **τραπεζωτός* < *τραπεζώνω*.

Ὁ μὴ παρακαθίσας εἰς τράπεζαν, εἰς γεῦμα σύννηθ.: *Ὅσες φορές ἔρθη δὲ φεύγει ἀτραπέζωτος σύννηθ.*

ἀτρατάριστος ἐπίθ. σύννηθ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. **τρατταριστός* < *τραττάρω*.

1) Ἐκεῖνος εἰς τὸν ὁποῖον δὲν προσεφέρθη γλύκυσμα ποτόν, ἐπὶ ἐπισκέπτου: *Κάθεται τόση ὥρα ὁ ἐπισκέπτης ἀτρατάριστος. Ἐφυγε ἀτρατάριστος.* Συνών. ἀκαλετῆ-
ριστος. β) Ὁ μὴ παραγγέλλων νὰ τοῦ φέρουν γλύκυσμα ἢ ποτόν: *Κάθεται ὥρες ἔς τὸ καφενεῖο ἀτρατάριστος.*

2) Ὁ μὴ προσφερθεὶς, ἐπὶ γλυκύσματος, ποτοῦ κττ.: *Γλυκὸ-ποτὸ ἀτρατάριστο.*

ἀτραύιχτος ἐπίθ. σύννηθ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *τραυιχτός*.

1) Ὁ μὴ τραυιχθεὶς, ὁ μὴ ἐλκυσθεὶς σύννηθ.: *Ἀτραύιχτο καῖκι.* β) Ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον δὲν δύναται τις νὰ τραυίξῃ, πολὺ βαρὺς σύννηθ.: *Τὸ ἀμάξι εἶν' ἀτραύιχτο.* γ) Μεταφ. ἀνυπόφορος σύννηθ.: *Ἀτραύιχτα βάσανα.* 2) Ὁ μὴ ἀντληθεὶς σύννηθ.: *Ἀτραύιχτο κρασί.* β) Ἐκεῖνος ἐκ τοῦ ὁποῖου δὲν ἔγινε ἀντλησις σύννηθ.: *Ἀτραύιχτο βαρέλλι.*

γ) Ἐκεῖνος τοῦ ὁποῖου δὲν ἐπόθη τὸ περιεχόμενον σύννηθ.: *Κατοσταράκι ἀτραύιχτο.* δ) Ὁ μὴ πιών, ὁ μὴ μεθύσας *Λεξ. Πρω.*: *Ἀτραύιχτος εἶναι ἀπόψε.* Συνών. ἀμέθυστος 1. 3) Ὁ μὴ ἀναληφθεὶς, ἐπὶ κατατεθειμένων χρημάτων σύννηθ.: *ἔχω ἀκόμα λίγα λεφτὰ ἀτραύιχτα.* 4) Ὁ μὴ ἀποσυρθεὶς, ἐπὶ πλημμύρας σύννηθ.: *Ἀτραύιχτα νερά.* 5) Ὁ μὴ στραγγίσας, ὁ μὴ ψηθεὶς ἐπαρκῶς σύννηθ.: *Ἀτραύιχτο πιλάφι-ψωμί.* Συνών. ἀνάσυρτος Α 3, ἀστράγγιστος 3.

ἄτραχτος ἐπίθ. Ἠπ. (Χιμάρ.) Πελοπν.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ μεταγν. ἐπιθ. *τρακτός*.

1) Ὁ μὴ στερεοποιηθεὶς, ἡμιτελής, ἐπὶ φῶς μὲ μαλακὸν κέλυσος Πελοπν.: *Ἡ κόττα ἔκανε ἐν' ἀβγὸ ἀτραχτο.* Συνών. ἄταρος 1. β) Ἡμιτελής Πελοπν.: *Ἀτραχτες δουλειές.* 2) Ἀκοπάνιστος Ἠπ. (Χιμάρ.): *Καφές ἀτραχτος.*

ἀτρέμητος ἐπίθ. ΣΣκίτη Ἀπολλών. ἄσμ. 114 ἀτδέ-
ματε Τσακων.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. **τρεμητός* < *τρέμω*.

1) Ὁ μὴ τρέμων, ἀκίνητος ΣΣκίτης ἐνθ' ἀν.: *Ποίημ. Ἡ ἐλαῖα μὲ τ' ἀτρέμητα ἐβλάστησε τὰ κλαδιά καὶ τὰ δάφανα φύλλα.*

2) Ἀτρόμητος Τσακων.

ἄτρεμος ἐπίθ. πολλαχ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ρ. *τρέμω*.

Ὁ μὴ τρέμων: *Φωνὴ ἄτρεμη.* Συνών. ἀτρεμού-
λισστος.

ἀτρεμούλλιστος ἐπίθ. σύννηθ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *τρεμουλλιστός*.

Ἀτρεμος, ὁ ιδ.: *Ἀτρεμούλλιστη φωνή. Ἀτρεμούλ-
λιστο φῶς.*

ἀτριβώλιστα ἐπίρρ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) κ.ά.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀτριβώλιστος.

Χωρὶς τριβώλισμα, χωρὶς τρίτον ὄργανο τοῦ ἀγροῦ: *Ἀτριβώλιστα ἔχ' ἀκόμα Ἀπύρανθ.*

ἀτριβώλιστος ἐπίθ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) κ.ά. ἀτρι-
βώλ'στους Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. **τριβωλιστός* < *τρι-
βωλίζω*.

Ὁ μὴ ὀργωθεὶς διὰ τρίτην φοράν, ἐπὶ ἀγροῦ ἐνθ' ἀν.: *Ἀτριβώλιστο χωράφι Ἀπύρανθ. Καπνουτόπια ἀτριβώλ'στα Αἰτωλ. Συνών. ἀτρίτριστος.*

ἀτριγύριστος ἐπίθ. σύννηθ. ἀτριγύρ'στους βόρ. ιδιῶμ.
ἀτριγύριγος *Λεξ. Δημητρ.*

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *τριγυριστός*.

1) Ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον δὲν ἐτριγύρισε ἢ δὲν δύναται
τις νὰ τριγυρίσῃ, νὰ περιέλθῃ ἔνεκα τῆς μεγάλης του ἐκ-
τάσεως ἐνθ' ἀν.: *Δὲν ἄφησα ἐξοχὴ ἀτριγύριστη. Ἀτριγύριστο
ἀμπέλι-βουνό-νηοί-χωράφι κττ. σύννηθ. Συνών. ἀτρί-
γυρος. β) Ὁ μὴ περιφραχθεὶς σύννηθ.: Ἀτριγύριστο ἀ-
μπέλι-περιβόλι-χωράφι σύννηθ. 2) Ὁ μὴ περιερχόμενος,
ὁ μὴ περιφερόμενος ἐδῶ καὶ ἐκεῖ πολλαχ.*

ἀτρίγυρος ἐπίθ. *Λεξ. Δημητρ.*

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ρ. *τριγυρῶ*, δι' ὃ ιδ. *τρι-
γυρίζω*.

Ἀτριγύριστος 1, ὁ ιδ.: *Ἀτρίγυρος λόγος. Ἀτρίγυρο
βουνό-νηοί.*

ἀτρικύμιστος ἐπίθ. λόγ. σύννηθ. ἀτρικύμητος ΠΒλα-
στοῦ Κριτικ. ταξιδ. 119.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. **τρικυμιστός* < *τρι-
κυμίζω*.

1) Ὁ μὴ σαλευόμενος ὑπὸ τρικυμίας, γαλήνιος λόγ.
σύννηθ.: *Ἀτρικύμιση θάλασσα. Ἀτρικύμιστο πέλαγο. Ἀτρικύ-
μιση ψυχὴ σύννηθ. || Ποίημ.*

Τῇ νύχτ' ἀκούει ὅλα τ' ἀνάκουστα

ἔς τὸν ἀτρικύμιστον ἄερα

ΓΔροσίν. ἐν Ἀνθολ. Ἡ Ἀποστολίδ. 83. 2) Μεταφ. ἡσυ-
χος, ἀπερίσπαστος σύννηθ.: *Ἀτρικύμιση ζωή.*

ἀτρίτριστος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀτρίθιστος Θήρ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. **τριτριστός* < *τρι-
τάζω*.

Ὁ μὴ ἀροτριωθεὶς διὰ τρίτην φοράν, ἐπὶ ἀγροῦ ἢ ἀμ-
πέλου: *Τὸ ἀδέλι εἶναι ἀτρίθιστο. Συνών. ἀτριβώλιστος.*

ἄτριφτος ἐπίθ. κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Τραπ. Χαλδ.)
ἀτριφτους βόρ. ιδιῶμ. ἀτριχτος Ἀνδρ. ἀτρι-
βος σύννηθ. καὶ Πόντ. (Οἶν. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. ἄτριπτος. Τὸ ἄτριβος καὶ παρὰ
Σομ.

1) Ὁ μὴ ἐπιτριβεῖς, ὁ μὴ ὑποστὰς ἐντριβὴν κοιν. καὶ
Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.): *Ἀτριφτο
κορμί-πόδι-χέρι κττ. κοιν. β) Ὁ μὴ καθαρισθεὶς καὶ
στιλβωθεὶς διὰ τριβῆς, ἐπὶ μεταλλίνων σκευῶν κοιν. καὶ
Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.): Ἀτριφτα
ἀσημικὰ-χαλκώματα κττ. Καραβάνα ἀτριφτη. Καζάνι ἀτρι-
φτο. Τεντιζερέδες ἀτριφτοι κοιν. Τὰ ὀκρύα ἐπέμ'ναν ἀτριφτα
Χαλδ. γ) Ὁ μὴ ἐκκοκισθεὶς διὰ τριβῆς Πόντ. (Ὁφ.):
Ἀτριβο ἐν' τὸ τσουπάδ' (τσουπάδ'=ἀραβόσιτος). δ) Ὁ μὴ
φθαρεὶς διὰ τῆς τριβῆς, καινουργῆς σύννηθ.: *Ἀτριφτο παν-
ταλόνι-σακκάκι-φόρεμα κττ. ε) Ὁ μὴ πεπατημένος, ἐπὶ
ὁδοῦ Ἠπ. Πβ. τὸ μεταγν. Ὀππιαν. Ἀλιευτ. 4, 68 «κέλευ-
θοι ἀτριπτοι». ς) Μεταφ. ὁ στερούμενος πείρας, ἄπει-
ρος *Λεξ. Βυζ. Συνών. ἀσυνήθιστος 1. 2) Ὁ μὴ
συντριβεῖς, ὁ μὴ κοπανισθεὶς κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἶν.
Ὁφ.): Ἀτριφτος καφές. Ἀτριφτη ζάχαρι-καννέλλα κττ. Ἀ-
τριφτο ἀλάτι-πιπέρι κττ. κοιν. Ἀτριφτο δόλωμα Σύμ.***

